

CABINET CYNGOR GWYNEDD



Adroddiad i gyfarfod Cabinet Cyngor Gwynedd

Dyddiad y cyfarfod:	30 Tachwedd 2021
Aelod Cabinet:	Y Cyngorydd Nia Jeffreys
Swyddog Cyswllt:	Geraint Owen, Pennaeth Cefnogaeth Gorfforaethol
Rhif Cyswllt:	32335
Pwnc:	Achos Busnes Hunaniaith

Y PENDERFYNIAD A GEISIR

Parhau yn uned o fewn y Cyngor am y tro, gan fuddsoddi £203,880 mewn prif swyddog am gyfnod o 4 blynedd i ganolbwyntio ar ddenu grantiau newydd a chodi incwm, gwella'r cyswllt cymunedol, denu mwy o aelodau cymunedol i'r Grŵp Strategol a gweithio tuag at fod yn endid annibynnol.

RHESYMAU DROS YR ANGEN AM BENDERFYNIAD

Ymateb i gais y Cabinet ar 24/11/2020 am waith pellach ar yr opsiynau posib gan sefydlu tasglu o swyddogion i greu achos busnes ar gyfer yr opsiynau.

1. CYFLWYNIAD

- 1.1 Sefydlwyd Hunaniaith fel uned weithredol o fewn Uned Hyrwyddo'r Gymraeg, Cyngor Gwynedd, yn 2009. Cyn hynny roedd Menter Iaith Gwynedd yn gweithredu fel prosiect a reolwyd gan gwmni CYMAD o 2006.
- 1.2 Yn gyfredol, mae Hunaniaith yn gweithredu dan fantell Cynllun Hybu'r Gymraeg yng Ngwynedd 2018-2023 (Maes 4: Iaith y Gymuned). Mae'r Cynllun Hybu yn eistedd o fewn y fframwaith polisi a gynigir gan Gynllun Llesiant Gwynedd a Môn 2018 – cynllun statudol a hyrwyddir gan Fwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus Gwynedd a Môn. Mae'r Cynllun hwnnw yn nodi gwarchod a hyrwyddo'r Gymraeg yn un o brif flaenoriaethau Llesiant Gwynedd.

- 1.3 Yn sgil Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 a Mesur y Gymraeg (Cymru) 2011 Safonau mewn perthynas â'r Gymraeg (2015), mabwysiadwyd y ddyletswydd i sicrhau dyfodol ffyniannus i'r Gymraeg gan Fyrddau Gwasanaethau Cyhoeddus ar draws Cymru ac mae'r gofyniad ar awdurdodau lleol i weithredu Cynlluniau Hybu'r Gymraeg hefyd wedi golygu cynnydd yng nghyfrifoldebau cynghorau unedol yn y cyswllt hwnnw.
- 1.4 Yn ystod y blynyddoedd diwethaf, er bod yna gydnabyddiaeth o sefyllfa ieithyddol arbennig Gwynedd a chefnidir sefydlu Hunaniaith fel uned strategol o fewn Cyngor Gwynedd, mae'r brif ffynhonnell incwm – Cynllun Grant i Hybu a Hwyluso Defnydd y Gymraeg 2019-21, Llywodraeth Cymru – wedi canolbwyntio'n bennaf ar ariannu gweithgaredd sy'n hyrwyddo a chefnogi'r defnydd cymdeithasol o Gymraeg yn unol â Thema 2 y strategaeth iaith genedlaethol, Cymraeg 2050, 'Cynyddu'r Defnydd o Gymraeg'. Mae pwyslais y cynllun grant hwnnw ar weithredu ar lawr gwlad i hyrwyddo a hwyluso cynnydd yn y defnydd cymdeithasol a wneir o'r Gymraeg.
- 1.5 Atgyfnerthir y ffocws cymunedol hwnnw gan raglen waith cyfredol Hunaniaith a'r blaenoriaethau gweithredol a nodir dan amodau'r grant presennol, sef:
- dylanwadu ar iaith y teulu,
 - cryfhau'r cyswllt rhwng ysgolion ar gymuned,
 - cynnig gweithgareddau i ystod eang o drigolion, gan gynnwys grŵp oedran 16-24 oed,
 - datblygu dealltwriaeth o arferion ieithyddol trigolion Gwynedd.
- 1.6 Dan gyfarwyddyd Llywodraeth Cymru ac amodau'r cynllun grant, mae Hunaniaith, yn y blynyddoedd diweddar, hefyd wedi bod yn cydweithio'n agos gyda Menter Iaith Bangor. Sefydlwyd Menter Iaith Bangor yn 2013 fel grŵp gwirfoddol a oedd eisiau crynhoi a dwysau'r ymdrechion i gynnal a hyrwyddo'r defnydd o'r Gymraeg yn y ddinas.
- 1.7 Yn 2016, derbyniwyd grant o £300,000 gan Lywodraeth Cymru, dan y cynllun Bwrw 'Mlaen, i sefydlu Popdy fel canolfan i weithgareddau a mudiadau Cymraeg ym Mangor. Cyfeiriwyd 30% o grant Hunaniaith (£50,000) ers hynny i gynnal swyddog(ion) datblygu sy'n gweithio'n benodol mewn cydweithrediad â Menter Iaith Bangor. Ar hyn o bryd cyflogir un swyddog datblygu llawn amser a chynorthwydd datblygu rhan-amser yn benodol i weithio gyda Menter Iaith Bangor.
- 1.8 Dynodir swyddogaeth graidd Hunaniaith fel:
- swyddogaeth ysgogol a grymusol ar y cyd â chymunedau a rhwydweithiau lleol,
 - swyddogaeth weithredol i ysgogi a gweithredu prosiectau uniongyrchol a chynaliadwy ar lawr gwlad.
- 1.9 Penodwyd Iaith Cyf yn 2020 i ymgymryd â'r gwaith o ystyried beth yw'r opsiynau posib ar gyfer strwythur Menter Iaith yng Ngwynedd i'r dyfodol gan roi sylw i'r strwythur presennol, cwmni hyd fraich, elusen, cwmni nid er elw, dyrannu grant i gymunedau neu unrhyw opsiwn posib arall.
- 1.10 Adroddwyd yn ôl ar y gwaith hwn i'r Cabinet ar 24/11/2020 ble gofynnwyd am waith pellach ar yr opsiynau posib gan sefydlu tasglu o swyddogion i greu achos busnes ar gyfer yr opsiynau. Fe gyflwynir ffrwyth y gwaith hynny i chi heddiw.

2. Opsiynau posib

2.1 Amlinellir prif ystyriaethau pob opsiwn yn ei dro isod, gyda manylion pellach i'w gael yn Atodiad 1.

Opsiwn 1 – Parhau yn uned wasanaeth penodol o fewn y Cyngor

- Ni fyddai'r model llywodraethu yn newid o'r sefyllfa gyfredol
- Dibynnol ar grant y Llywodraeth i gynnal y swyddi cyfredol
- Byddai angen sicrhau sut i gynhyrchu'r budd a'r effaith mwyaf yn gymunedol gan ddenu aelodau cymunedol newydd i Grŵp Strategol Hunaniaith
- Angen ystyried sut fyddai Hunaniaith yn denu cyllid ychwanegol o ffynonellau eraill.

Opsiwn 2 – Cwmni dan reolaeth y Cyngor

- Byddai angen sefydlu cwmni all fod ar sail cyfranddaliadau neu yn gweithredu ar sail nid am elw, cwmni drwy warant. Byddai staff presennol Hunaniaith yn trosglwyddo i'r cwmni newydd, drwy drefniadau TUPE
- Byddai angen penodi Prif swyddog ar gyfer y cwmni a chostau cynnal cwmni. Byddai angen ariannu'r costau ychwanegol drwy ddenu grantiau newydd a chymryd 10% o gyfraniad o bob grant fel cyfraniad tuag at gostau rhedeg cwmni
- Byddai angen penodi bwrdd cyfarwyddwyr o blith aelodau a/neu swyddogion y Cyngor
- Byddai'r cwmni newydd yn ddibynnol ar ddenu grant y Llywodraeth i ariannu'r swyddi presennol, ac felly angen sicrhau bod arian cyfatebol ar gael i ddenu'r grant hwnnw
- Byddai'r cwmni'n agored i wneud ceisiadau am gyllid prosiect o ffynonellau amrywiol, ymateb i gomisiynau a gweithredu mewn modd masnachol.

Opsiwn 3 - Sefydlu endid(au) annibynnol ar wahân i Gyngor Gwynedd

- Byddai angen sefydlu cwmni na fyddai'r Cyngor yn berchen arno neu mewn rôl leiafrifol yn gyfreithiol e.e. cwmni cyfyngedig trwy warant (a allai hefyd ymgeisio am statws elusenol) neu'n sefydliad corfforedig elusenol
- Byddai staff presennol Hunaniaith yn trosglwyddo i'r cwmni newydd, drwy drefniadau TUPE ac felly byddai angen ariannu cyfraniadau pensiwn uwch
- Byddai angen penodi Prif swyddog ar gyfer y cwmni a chostau cynnal cwmni. Byddai angen ariannu'r costau ychwanegol drwy ddenu grantiau newydd a chymryd 10% o gyfraniad o bob grant fel cyfraniad tuag at gostau rhedeg cwmni
- Byddai angen penodi Bwrdd Cyfarwyddwyr
- Byddai'r cwmni newydd yn ddibynnol ar ddenu grant y Llywodraeth i ariannu'r swyddi presennol, ac felly angen sicrhau bod arian cyfatebol ar gael i ddenu'r grant hwnnw
- Byddai'r cwmni'n agored i wneud ceisiadau am gyllid prosiect o ffynonellau amrywiol, ymateb i gomisiynau a gweithredu mewn modd masnachol.

Deilliannau

Mi fyddai pob un o'r opsiynau uchod yn cyflawni'r deilliannau canlynol ar wahanol raddfa.

- Y gallu i ehangu sgôp a natur gwaith Hunaniaith
- Y gallu i ddenu incwm o ffynonellau eraill
- Y gallu i sicrhau llais y gymuned yn nhrefniadau blaenoriaethau Hunaniaith
- Mwy o degwch o ran rhannu'r grant ar draws y sir.

Gwelir matrices yn Atodiad 2 yn amlinellu sut mae pob opsiwn yn cwrdd â'r deilliannau uchod.

3. Dadansoddiad ariannol

3.1 Mae gwaith cyllid wedi ei wneud i amcangyfrif costau arfaethedig pob opsiwn fel y gwelir yn y tabl canlynol.

	Costau arfaethedig Opsiw 1 £	Costau arfaethedig Opsiw 2 £	Costau Arfaethedig Opsiw 3 £
Staff	143,100	195,740	225,970
Eiddo	0	7,500	7,500
Gwasanaethau a Chyflenwadau	23,790	35,650	28,990
Is-gyfanswm	166,890	238,890	262,460
Grant y Llywodraeth	(166,890)	(166,890)	(166,890)
<i>Grantiau newydd</i>	<i>0</i>	<i>(72,000)*</i>	<i>(95,570)*</i>
Cyfanswm net	0	0	0

** Byddai angen denu grantiau cyfwerth â £720,000 neu £955,700 i gael 10% o gyfraniad ohonynt tuag at reoli'r fenter*

3.2 O ran costau opsiwn 1, dylid cofio bod cyllid cyfatebol o ran gofod swyddfa ac amser Uwch Ymgynghorydd Iaith a Chraffu hefyd yn gyfraniad tuag at ddenu'r grant. O ran costau opsiwn 2, mae costau staff yn cynnwys cyflog prif swyddog i arwain y fenter. O ran costau opsiwn 3, mae costau yn cynnwys cyflog prif swyddog, cyflog swyddog cefnogol rhan amser ynghyd a chostau pensiwn uwch.

3.3 Yn sgil gwaith pellach ar lefelau incwm mentrau iaith eraill ar draws Cymru, daeth yn amlwg nad yw mentrau eraill yn denu grantiau ar y lefel yma ond yn hytrach yn denu incwm drwy elfennau masnachol, na fyddai'n addas i Wynedd e.e. creu a chynnal clybiau gwarchod a chodi ffi ar fynychwyr.

3.4 Rhaid nodi bod cryn dipyn o gystadleuaeth am y grantiau hynny ac felly'n anodd rhoi sicrwydd am ddenu unrhyw grantiau ychwanegol yn y dyfodol.

3.5 Mae ansicrwydd yn parhau am oblygiadau Brexit ar unrhyw grantiau ewropeiaidd i'r dyfodol.

4. CAMAU NESAF AC AMSERLEN

4.1. O gymeradwyo'r cynllun, bwriedir ei fabwysiadu yn syth.

4.2. Yn sgil y wybodaeth o ran maint y grantiau newydd fyddai angen eu denu a chynnydd mewn costau ar gyfer opsiwn 2 a 3, gofynnir i'r Cabinet gymeradwyo parhau yn uned o fewn y Cyngor am y tro, gan fuddsoddi £203,880 mewn prif swyddog am gyfnod o 4 blynedd. Bydd y prif swyddog yn canolbwyntio ar ddenu grantiau newydd a chodi incwm, gwella'r cyswllt cymunedol, denu mwy o aelodau cymunedol i'r Grwp Strategol a gweithio tuag at fod yn endid annibynnol.

5. UNRHYW YMGYNGHORIADAU A GYNHALIWYD CYN ARGYMELL Y PENDERFYNIAD

5.1. Rydym wedi ymgysylltu gyda Grŵp Strategol Hunaniaith.

5.2. Barn y Swyddogion Statudol:

i. Y Swyddog Monitro:

Rwyf wedi cael mewnbwn i'r prosiect yma ac yn fodlon a phriodoldeb yr argymehlliad.

ii. Y Pennaeth Cyllid:

Wedi i swyddogion yr Adran Gyllid gydweithio ag awdur yr adroddiad, cadarnhaf fod y ffigyrau sy'n rhan 3 o'r adroddiad yn gywir, neu yn amcangyfrifon teg lle'n briodol. Yn yr hinsawdd bresennol, gydag ansicrwydd am sefyllfa'r grant craidd, a prinder grantiau eraill yn gyffredinol, cytunaf byddai'n ddarbodus i barhau i ddarparu'r gwasanaeth yma'n fewnol ar hyn o bryd.

Mae modd i'r Cabinet gymeradwyo ymrwymiad perthnasol o'r Gronfa Trawsffurfio am swydd ychwanegol, dros gyfnod 4 blynedd ar gost o £203,880 er mwyn rheoli'r gwasanaeth a gwella'r sefyllfa. Hynny yw, gellid rhagfarnu bid un-tro, cyn blaenoriaethu'r bidiau un-tro eraill sydd i'w cymeradwyo o'r Gronfa Trawsffurfio i gefnogi egwyddorion Cynllun y Cyngor.

ATODIAD 1

	Opsiwn 1 – gwenud dim	Opsiwn 2 – Cwmni Llywodraeth Leol	Opsiwn 3 – sefydlu endid annibynnol
<i>Disgrifiad</i>	<i>Parhau yn uned wasanaeth penodol o fewn strwythur Cyngor Gwynedd</i>	<i>Cwmni ym mherchnogaeth y Cyngor</i>	<i>Sefydlu endid(au) annibynnol ar wahan i Gyngor Gwynedd</i>
Manteision	<ul style="list-style-type: none"> Hwyluso cyfleoedd i gydweithio gyda adrannau eraill o fewn y Cyngor. Y gallu i ddenu a rheoli gwirfoddolwyr i gynorthwyo gwaith y fenter. Atebolrwydd democrataidd eisoes yn ei le trwy strwythurau'r Cyngor (e.e. Grwp Strategol Hunaniaith). Sicrhau perthynas â strwythurau atebolrwydd eraill o ran y Gymareg o fewn y Cyngor (e.e. Pwyllgor Iaith). Rhwydweithiau eisoes wedi eu sefydlu e.e. Timau Cefnogi Cymunedau, arbenigedd denu grantiau. 	<ul style="list-style-type: none"> Byddai modd ehangu ar sgôp a natur y gweithgareddau o ganlyniad i ddenu rhai ffynonellau incwm ychwanegol. Denu a rheoli gwirfoddolwyr i gynorthwyo gwaith y fenter. Cyfle i sefydlu trefn arweiniol mwy ymatebol i anghenion y gwaith. Modd sicrhau cynrychiolaeth o fewn rhwydweithiau perthnasol o fewn y Cyngor. Modd sefydlu fforymau ymgynghorol gwirfoddol yn ôl y gofyn. Rhwydweithiau eisoes wedi eu sefydlu e.e. Timau Cefnogi Cymunedau, arbenigedd denu grantiau 	<ul style="list-style-type: none"> Byddai modd ehangu ar sgôp a natur y gweithgareddau o ganlyniad i ddenu ffynonellau incwm ychwanegol. Denu a rheoli gwirfoddolwyr i gynorthwyo gwaith y fenter. Bwrdd Cyfarwyddwyr yn agored i ddenu aelodau yn unol â'r angen am ystod o sgiliau ac arbenigeddau penodol. Annibynnol o'r Cyngor ac felly yn fwy tebygol o ennyn perchnogaeth cymunedol ehangach. Medru cyflwyno llais arbenigol annibynnol o fewn rhwydweithiau partneriaethol y Cyngor ac mewn fforymau eraill. Medru gweithredu fel partner cydradd â mentrau iaith eraill o fewn Mentrau iaith Cymru.
Anfanteision	<ul style="list-style-type: none"> Methu ymgeiso am grantiau allanol ychwanegol e.e. Cronfa Cymunedol y Loteri. Canfyddiad o Hunaniaith fel asiant i'r Cyngor yn medru cynhyrchu disgwyliadau afreal a chyfyngu'r gallu i ymwneud â chymunedau'n effeithiol. Penderfyniadau ynghlwm â phrosesau biwrocraidd y Cyngor. 	<ul style="list-style-type: none"> Dim perchnogaeth uniongyrchol gan gyrff nac unigolion y tu allan i'r Cyngor. Canfyddiad o Hunaniaith fel asiant i'r Cyngor yn parhau'n rhwystr posibl. 	<ul style="list-style-type: none"> Dim strwythurau cefnogol mewn lle o bosib. Ansicrwydd grant blynyddol ac felly'n cael effaith ar hyfywdra'r fenter. Angen profi'r farchnad o ran lefel diddordeb yn y gymuned.
Risgiau	<ul style="list-style-type: none"> Cynnal y sefyllfa gyfredol sy'n gyfyngedig i Grant y Llywodraeth – risg iddo leihau. Na fydd yr adnodd bychan yn medru ddarparu cefnogaeth ar draws y sir a chwrrd ag anghenion eang ac amrywiol. 	<ul style="list-style-type: none"> Methu denu aelodau i eistedd ar Fwrdd y Fenter. Methu denu grantiau. Methu penodi Prif Swyddog adddas. Angen bod yn glir pwy arall sy'n gwneud gwaith tebyg yng Ngwynedd i asesu'r 	<ul style="list-style-type: none"> Methu denu aelodau i eistedd ar Fwrdd y Fenter. Methu denu grantiau. Methu penodi Prif Swyddog adddas. Angen bod yn glir pwy arall sy'n gwneud gwaith tebyg yng Ngwynedd i asesu'r

	Opsiwn 1 – gwenud dim	Opsiwn 2 – Cwmni Llywodraeth Leol	Opsiwn 3 – sefydlu endid annibynnol
<i>Disgrifiad</i>	<i>Parhau yn uned wasanaeth penodol o fewn strwythur Cyngor Gwynedd</i>	<i>Cwmni ym mherchnogaeth y Cyngor</i>	<i>Sefydlu endid(au) annibynnol ar wahan i Gyngor Gwynedd</i>
	<ul style="list-style-type: none"> Methu sicrhau ymrwymiad aelodau i eistedd ar y Grŵp Strategol. Sicrhau perchnogaeth y gymuned o'r rhaglen waith. 	<p>potensial go iawn i ddenu grantiau newydd.</p>	<p>potensial go iawn i ddenu grantiau newydd.</p> <ul style="list-style-type: none"> Oes diddordeb allan yn y gymuned i reoli'r fenter?
Goblygiadau cyfreithiol	<ul style="list-style-type: none"> Dim. 	<ul style="list-style-type: none"> Union oblygiadau i'w cadarnhau pan fydd y model yn glir. 	<ul style="list-style-type: none"> Mudiad cymunedol i gymryd rheolaeth o'r fenter – boed yn fudiad newydd neu'n fudiad sy'n bodoli eisoes. Endid annibynnol ac felly dim rôl i'r Cyngor o ran mewnbwn na rheolaeth.
Goblygiadau ariannol	<ul style="list-style-type: none"> Cyfle i adolygu cyfleoedd i ddenu cyllid o ffynhonnellau eraill (mewnol ac allanol). Methu ymgeisio am rhai grantiau allanol e.e. Cronfa Gymunedol y Loteri. 	<ul style="list-style-type: none"> Dim newid i'r cyfraniad pensiwn. Byddai modd ariannu strwythur staffio newydd drwy gymryd elfen o bob cais grant sy'n cael ei wneud e.e. 10% o bob cais yn mynd tuag at gostau staffio. Angen eglurder beth fyddai'n digwydd i'r ariannu ar hyn o bryd – a fydd hyn yn parhau fel cefnogaeth i'r fenter ynte lle'r fenter fydd sicrhau arian cyfatebol ar gyfer y grant? Mae staff Hunaniaith yn gweithredu elfennau o Gynllun Hybu'r Cyngor, byddai angen cyllido'r elfen yma pe bai model darparu newydd mewn lle (ynghyd a chaffael y gwaith). Modd cyflwyno ceisiadau am gyllid prosiect neu gyfalaf o ffynonellau amrywiol, bidio am waith comisiwn a gweithredu mewn modd masnachol e.e. cwmni cyfieithu cymunedol. Iwan, ydi hyn yn gywir? Byddai angen sefydlu neu gomisiynu gwasanaeth cefnogol gan y Cyngor neu gwmni arall. 	<ul style="list-style-type: none"> Cyfraniad pensiwn uwch a bydd angen sicrhau bod bond mewn lle. Byddai modd ariannu strwythur staffio newydd drwy gymryd elfen o bob cais grant sy'n cael ei wneud e.e. 10% o bob cais yn mynd tuag at gostau staffio. Angen eglurder beth fyddai'n digwydd i'r ariannu ar hyn o bryd – a fydd hyn yn parhau fel cefnogaeth i'r fenter ynte lle'r fenter fydd sicrhau arian cyfatebol ar gyfer y grant? Mae staff Hunaniaith yn gweithredu elfennau o Gynllun Hybu'r Cyngor, byddai angen cyllido'r elfen yma pe bai model darparu newydd mewn lle (ynghyd a chaffael y gwaith). Medru denu grantiau ychwanegol. Modd cyflwyno ceisiadau am gyllid prosiect neu gyfalaf o ffynonellau amrywiol, bidio am waith comisiwn a gweithredu mewn modd masnachol e.e. cwmni cyfieithu cymunedol. Byddai angen sefydlu neu gomisiynu gwasanaeth cefnogol gan gwmni arall.

	Opsiwn 1 – gwenud dim	Opsiwn 2 – Cwmni Llywodraeth Leol	Opsiwn 3 – sefydlu endid annibynnol
<i>Disgrifiad</i>	<i>Parhau yn uned wasanaeth penodol o fewn strwythur Cyngor Gwynedd</i>	<i>Cwmni ym mherchnogaeth y Cyngor</i>	<i>Sefydlu endid(au) annibynnol ar wahan i Gyngor Gwynedd</i>
Goblygiadau staff	<ul style="list-style-type: none"> • Angen adolygu'r strwythur staffio presennol i sicrhau ei fod yn addas i bwrpas e.e. prif swyddog llawn amser yn arwain. 	<ul style="list-style-type: none"> • Goblygiadau TUPE ac felly bydd angen cyfnod digonol i ymgynghori gyda staff. • Newidiadau posibl mewn amodau cyflogaeth i staff yn y dyfodol. 	<ul style="list-style-type: none"> • Goblygiadau TUPE ac felly bydd angen cyfnod digonol i ymgynghori gyda staff. • Newidiadau posibl mewn amodau cyflogaeth i staff yn y dyfodol.
Trefniadau Llywodraethu	<ul style="list-style-type: none"> • Dim newid yn gyfreithiol ond byddai angen ystyried lle yw'r lle gorau i'r Fenter eistedd o fewn strwythur y Cyngor o ran gwaith a chyswllt cymunedol e.e. Adran Economi a Chymuned. • Byddai angen adolygu'r trefniadau llywodraethu presennol i sicrhau eu bod yn addas i bwrpas e.e. Grwp Strategol ac Is grwpiau. 	<ul style="list-style-type: none"> • Endid hyd-braich. • Dim modd sefydlu statws elusenol. 	<ul style="list-style-type: none"> • Endid annibynnol drwy sefydlu Cwmni Cyfyngedig drwy Warrant neu Elusen.

ATODIAD 2

Matrics asesu opsiynau hunaniaith

Deilliannau	Opsiwn 1 – parhau yn uned wasanaeth o fewn y Cyngor	Opsiwn 2 – sefydlu cwmni hyd-braich ym mherchnogaeth y Cyngor	Opsiwn 3 – sefydlu endid annibynnol
Sefydliad cynaladwy ar gyfer y dyfodol	Parhad y 'status quo'	Y Cyngor yn medru tanysgrifennu costau pensiwn Ansicrwydd am lefel grantiau newydd posib yn y dyfodol	Costau pensiwn uwch o bosib yn anghynladwy. Ansicrwydd am lefel grantiau newydd posib yn y dyfodol
Y gallu i ehangu sgop a natur y gwaith	Llai o sgôp i wneud hyn fel rhan o'r Cyngor	Mwy o sgôp i wneud hyn drwy ddenu grantiau newydd	Sgôp llawn i fedru gwneud hyn fel menter gymunedol
Y gallu i sicrhau llais y gymuned yn nhrefniadau blaenoriaethu	Llai o ddiddordeb gan y gymuned gan ei fod yn gysylltiedig â'r Cyngor	Haws enyn diddordeb y gymuned mewn menter hyd braich	Haws enyn diddordeb y gymuned mewn menter gymunedol
Y gallu i ddenu incwm o ffynhonnellau eraill	Llai o sgôp i wneud hyn fel rhan o'r Cyngor	Mwy o sgôp i ddenu grantiau ychwanegol nag o fewn y Cyngor ond holl grantiau ddim ar gael i sefydliad hyd-braich ychwaith	Sgôp i ddenu grantiau ychwanegol wedi ei agor yn llawn

Noder y risg i'r Cyngor gydag Opsiwn 2 a 3 os nad ydynt yn llwyddiannus h.y. risg i enw da'r Cyngor o fod wedi trosglwyddo i fenter anghynladwy a risg i'r Cyngor orfod cymryd y fenter yn ôl.